

สรุปผลการวิจัย และ ข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะได้รวบรวมผลของการวิจัยซึ่งประกอบด้วย 4 หัวข้อใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ
วิธีดำเนินการวิจัย ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาพิเศษการสอนของอาจารย์นิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้มาเป็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงทางด้านการบริหารและการดำเนินงานในโครงการฝึกหัดครูชนบทให้ได้รับผลสำเร็จในการดำเนินงานดียิ่งขึ้น ดังนั้นข้อมูลที่ได้อาจจะตอบปัญหาเหล่านี้

1. สถานภาพของอาจารย์นิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทมีความเหมาะสมกับการดำเนินงานทางด้านนี้เพียงไร
2. อะไรบ้างที่เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท
3. การบริหารงานและการดำเนินงานโครงการฝึกหัดครูชนบท ของสถาบันฝึกหัดครูมีวิธีการอย่างไร
4. อาจารย์ผู้นิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทมีปัญหาอะไรบ้าง
5. อะไรบ้างที่เป็นกิจกรรมของโครงการฝึกหัดครูชนบท ซึ่งทำแล้วประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

ในการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการฝึกหัดครูชนบท จากเอกสารต่าง ๆ และวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสัมภาษณ์อาจารย์ผู้นิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท เพื่อประมวลข้อเท็จจริงมาเป็นแนวทางการสร้างแบบสอบถามอาจารย์ผู้นิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท เสร็จแล้วได้ทดลองและปรับปรุงแบบสอบถามจากนั้น จึงได้ส่งแบบสอบถามให้แก่อาจารย์ผู้นิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท ในสถาบันฝึกหัดครู สังกัดกองโรงเรียนฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครู รวม 26 แห่งด้วยกัน

(ดูรายชื่อสถาบันฝึกหัดครูในภาคผนวก) การส่งแบบสอบถามครั้งนี้ ส่งด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ซึ่งมีจำนวนอาจารย์ในเทศก์ 100 คน แต่ได้รับกลับคืนมา ร้อยละ 77 ของแบบสอบถามทั้งหมด

ข้อมูลที่ได้มาเสนอเป็น 7 ตอนใหญ่ด้วยกันคือ สถานภาพของอาจารย์ในเทศก์ การฝึกสอนงานโครงการฝึกหัดครูชนบท หน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ในเทศก์ การบริหารและการดำเนินงานโครงการฝึกหัดครูชนบท การเตรียมนักเรียนฝึกสอน ปัญหาในด้านการสอนของนักเรียนฝึกสอน ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน การประเมินผลการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท ที่ทำแล้ว และความคิดเห็นที่อาจารย์ในเทศก์แสดงเพื่อการปรับปรุงงานทางด้านนี้ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ใช้วิธีการทางสถิติ เสนอเป็นตารางความถี่ และร้อยละ หาค่าเฉลี่ยค่ามัชฌิมฐาน และแปลลข้อมูลเหล่านั้น เพื่อเสนอเป็นผลของการวิจัย

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล

สถานภาพของอาจารย์ในเทศก์การฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชน

อาจารย์ในเทศก์ส่วนมาก (66.33%) เป็นชาย อายุเฉลี่ยของอาจารย์ในเทศก์ประมาณ 34 ปี 64.93 % ของอาจารย์ในเทศก์สำเร็จปริญญาตรี และ 80.52 เปอร์เซ็นต์ จบภายในประเทศ วุฒิที่ได้รับเกี่ยวกับทางด้านการศึกษาถึง 96 % สำเร็จการศึกษามาแล้วเฉลี่ยประมาณ 6 ปี มีประสบการณ์ทางด้านการสอนมาแล้ว เฉลี่ย 6 ปี ทางด้านการบริหารเฉลี่ยแล้ว 5 ปี ทางด้านการนิเทศการฝึกสอน เฉลี่ยแล้ว 4 ปี นิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท เฉลี่ยแล้ว 12 ปี อาจารย์ ในเทศก์ส่วนใหญ่ (80 %) ไม่เคยได้รับการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการนิเทศการฝึกสอนในชนบทเลย เพื่อให้การฝึกสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น อาจารย์ในเทศก์ต้องการศึกษาเรื่องการพัฒนาท้องถิ่น มนุษยสัมพันธ์และการอนามัยและสุขภาพ มีอาจารย์ในเทศก์เป็นส่วนน้อย (38%) ที่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาในชนบท

หน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์ในเทศก์

อาจารย์ในเทศก์ส่วนมาก (96%) ทำหน้าที่ในเทศก์การฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครู

ชนบท โดยเฉลี่ยประมาณ 16 ชั่วโมงต่อหนึ่งสัปดาห์ และในขณะเดียวกัน อาจารย์นิเทศก์ต้องทำหน้าที่สอนในวิทยาลัยครู และ โรงเรียนฝึกหัดครู โดยเฉลี่ยประมาณ 9 ชั่วโมงต่อหนึ่งสัปดาห์ จำนวนนักเรียนฝึกสอนที่อาจารย์นิเทศก์รับผิดชอบในโครงการเฉลี่ยแล้ว 44 คน ต่อหนึ่งภาคเรียน นอกโครงการ เฉลี่ยแล้ว 18 คน ต่อหนึ่งภาคเรียน ซึ่งตัวอาจารย์นิเทศก์คิดว่าสามารถรับผิดชอบนักเรียนฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทเฉลี่ยเพียง 18 คน นอกโครงการเพียง 19 คน รวมทั้ง 2 โครงการ ไม่ควรเกิน 26 คน อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เรียกประชุมนักเรียนฝึกสอนเป็นรายสัปดาห์ซึ่งใช้เวลาในการประชุมเฉลี่ยแล้ว 2 ชั่วโมงต่อครั้ง การประชุมส่วนใหญ่ทำเป็นกลุ่ม และเรื่องที่ทำให้คำปรึกษาแก่นักเรียนฝึกสอน ส่วนใหญ่เกี่ยวกับปัญหาการสอนที่นักเรียนเผชิญอยู่

การบริหารและการดำเนินงานโครงการฝึกหัดครูชนบท

ในการบริหารและการดำเนินงาน โครงการฝึกหัดครูชนบทได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเฉลี่ยแล้วมีคณะกรรมการดำเนินงานประมาณ 10 คน ซึ่งมีอาจารย์ใหญ่ และผู้ช่วยฝ่ายวิชาการร่วมเป็นคณะกรรมการ ทั้งคณะกรรมการและหัวหน้าสถาบัน เคยไปเยี่ยมโครงการฝึกสอนในชนบทประมาณ 1 ครั้ง ต่อภาคเรียน งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานนี้ ไม่มี แต่จะได้เงินมาจากเงินค่าอาหาร นักเรียนฝึกหัดครูที่เหลือ และการบริจาคเท่านั้น ในการเดินทางไปนิเทศการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของอาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่โปรดของสถาบันฝึกหัดครู อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่รายงานว่า มีปัญหาเรื่องการขาดความรู้ทางด้านพัฒนาชนบท

การเตรียมนักเรียนฝึกสอน

จากการประมวลข้อมูลในการเตรียมตัวนักเรียนฝึกสอน อาจารย์นิเทศก์ส่วนมากคิดว่าวิชาที่เปิดสอน เพื่อเตรียมนักเรียนฝึกสอน ยังไม่พอ ต้องการให้เพิ่มวิชาเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์ ในการเตรียมนักเรียนฝึกสอนมีการเชิญบุคคลภายนอกมาช่วยปฐมนิเทศ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นครูใหญ่ของโรงเรียนที่ไปฝึกสอน เรื่องที่บุคคลภายนอกมาช่วยปฐมนิเทศนักเรียน ก่อนออกฝึกสอนใดแก่ลักษณะความเป็นอยู่ทั่วไปของชนบท ส่วนหัวข้อเรื่องของการปฐมนิเทศ มักจะเป็นเรื่องมนุษยสัมพันธ์และกลวิธีการสอน

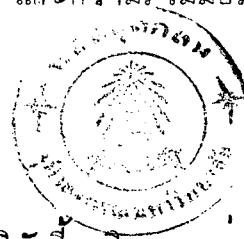
ปัญหาเกี่ยวกับค่านการสอน

นักเรียนฝึกสอนส่วนใหญ่มักจะประสบปัญหาในกลวิธีการสอนที่ติดกับการจัดและปกครองชั้นเรียน เพราะเด็กขาควีนัยที่ค้มาคอน เป็นส่วนมาก ทางค่านการร่วมมือของครูและเจ้าหน้าที่ของโรงเรียนฝึกสอนชาววิศุในการผลิตอุปกรณ์การสอน และทางค่านการวัดผล

ปัญหาเกี่ยวกับค่านการพัฒนาชนบท

จะเห็นได้ว่าในการพัฒนาหมู่บ้านนั้น มีงานหลายค่านที่หน่วยฝึกสอนทำแล้วได้ผลคือ เช่นการตบแต่งบ้านเรือนให้สวยงาม และทางค่านการอนามัยและสุขภาพ อุปสรรคที่ทำให้งานค่านพัฒนาไม่ได้ผลเต็มที่ ประกอบด้วยปัญหาเกี่ยวกับคนในท้องถิ่นที่ไปทำการพัฒนานั้นขาดความกระตือรือร้น และท้องถิ่นบางแห่งขาดทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งจะอำนวยการผลทางค่านการพัฒนา อย่างไรก็ตามงานพัฒนาหมู่บ้านของโครงการฝึกหัดครูชนบท ก็ได้ทำให้ชนบทนั้นเปลี่ยนแปลงหลายค่าน เช่น คนในถิ่นนั้นได้รับความรู้เพิ่มขึ้น เกิดความคิดริเริ่ม และความร่วมมือระหว่างชาวบ้านด้วยกันเองค้ขึ้น

กิจกรรมของโครงการฝึกหัดครูซึ่งทำแล้วประสบผลสำเร็จ

ในทรรศนะของอาจารย์พิเศษที่ร่วมโครงการวิจัยนี้ กิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฝึกหัดครูชนบท เช่น การพัฒนาโรงเรียนชนบทในโครงการ เกี่ยวกับค่านการพัฒนาอาคารสถานที่ การพัฒนาในค่านการเรียนการสอน การพัฒนาทางค่านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่ทำแล้วประสบผลสำเร็จมาก ส่วนงาน ทางค่านการพัฒนาการจัดและการบริหารงาน การปรับปรุงคุณภาพครู เป็นกิจกรรมที่ทำแล้วสำเร็จได้ผลปานกลาง กิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาบ้านพักนักเรียนครูในชนบท เช่น การตบแต่งบ้านพัก การกำหนดเกณฑ์การจัดบ้านพักที่ดี การวางระเบียบที่จะคองปฏิบัติในการอยู่บ้าน และการจัดห้องนอน และห้องต่าง ๆ ตามความจำเป็น เป็นกิจกรรมที่ค่านเนินแล้วประสบผลสำเร็จมาก ส่วนการไชบ้านพัก เป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชนได้ผลสำเร็จเพียงปานกลาง การสร้างความสัมพันธ์อันค้กับชาวบ้าน ได้รับความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจมาก ส่วนการส่งเสริมทางค่านโภชนาการ ส่งเสริมทางค่านสันตนาการ ศาสนาและวัฒนธรรม การออกวารสารหมู่บ้าน และการตบแต่งหมู่บ้าน และบ้านเรือนให้สวยงามประสบผลสำเร็จปานกลาง

สรุป

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาพิเศษการสอนของอาจารย์นิเทศก์การฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทของสถาบันฝึกหัดครูรูปได้ดังนี้

1. อาจารย์นิเทศก์ส่วนใหญ่เป็นชาย และส่วนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีภายในประเทศ และเคยมีประสบการณ์ด้านการสอนมาแล้ว
2. อาจารย์นิเทศก์ต้องรับผิดชอบงานทุกด้าน ทั้งการนิเทศการฝึกสอน การสอนในสถาบันฝึกหัดครู และการพัฒนาชนบท
3. การบริหารงานและการดำเนินงานเกี่ยวกับโครงการฝึกหัดครูชนบทนี้ ได้รับความร่วมมือจากบุคคลต่าง ๆ คือพอสมควร แต่ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน
4. ปัญหาที่อาจารย์นิเทศก์เผชิญ คือ การขาดความรู้ทางด้านการพัฒนาชนบท และคนในท้องถิ่นขาดความกระตือรือร้น
5. กิจกรรมทางด้านการพัฒนา เช่น พัฒนาโรงเรียน ชนบทในโครงการ พัฒนาบ้านพักนักเรียนฝึกหัดครู ได้รับความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจเป็นส่วนมาก ส่วนการพัฒนาทางการเป็นผู้นำในชนบทไม่ได้ผลสำเร็จเท่าที่ควร

ขอเสนอแนะ

ขอเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพของอาจารย์นิเทศก์

1. อาจารย์นิเทศก์ต้องทำงานด้านอื่น ๆ นอกเหนือจากการนิเทศการฝึกสอน เช่นงานด้านการสอน ดังนั้น ควรลดจำนวนชั่วโมง ทางด้านการสอนในสถาบันฝึกหัดครูลง ทั้งนี้ เพื่อให้อาจารย์นิเทศก์ใช้เวลาส่วนใหญ่ทำหน้าที่นิเทศการฝึกสอนในชนบทได้เต็มที่
2. ควรจัดให้อาจารย์นิเทศก์ได้มีโอกาสได้รับการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนผลงานที่ทำไปแล้ว หรือ ความรู้ใหม่ ๆ ทางด้านการพัฒนาชนบท และการนิเทศการฝึกสอนอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง

3. ควรให้อาจารย์นิเทศก์ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีการพัฒนาชนบทเพิ่มเติม ทั้งจากภายในประเทศและนอกประเทศ

4. อาจารย์นิเทศก์ควรมีโอกาสไปศึกษาและดูงานโครงการฝึกหัดครูชนบทในประเทศที่ดำเนินงานด้านนี้และประสบผลสำเร็จมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสถาบันฝึกหัดครู

1. หัวหน้าสถาบันฝึกหัดครูควรเอาใจใส่ และสนับสนุนงานของอาจารย์นิเทศก์และนักเรียนฝึกสอนในการดำเนินงานโครงการฝึกหัดครูชนบท และให้กำลังใจช่วยการเยี่ยมหน่วยฝึกสอนให้มากขึ้น

2. คณะกรรมการดำเนินงาน การฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบท อาจารย์นิเทศก์ควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการฝึกสอนให้มากกว่าเท่าที่เป็นอยู่

3. ทางสถาบันฝึกหัดครูควรจะมีงบประมาณประจำสำหรับการดำเนินงานโครงการนี้เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จอย่างแท้จริง

4. สถาบันฝึกหัดครูควรจะได้พยายามปรับปรุงหลักสูตร เนื้อหาวิชาโดยให้มีเนื้อหาวิชาเกี่ยวกับความรู้ทางด้านชนบท หลักการพัฒนาชนบท มนุษยสัมพันธ์ และควรเปิดวิชาการวัดผลแยกต่างหาก เป็นวิชาที่ต้องเรียนในชั้น ป.กศ.ต้น

5. ควรจัดความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่อาจารย์นิเทศก์เพื่อการปฏิบัติงานได้คล่องเต็มที่

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโรงเรียนที่ไปฝึกสอน

1. ครูในโรงเรียนฝึกสอนควรให้ความร่วมมือช่วยเหลืออาจารย์นิเทศก์ในการให้คำแนะนำนักเรียนฝึกสอน ในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเป็นครูที่ดี

2. ครูที่เลี้ยงควรช่วยอาจารย์นิเทศก์ในการฝึกสอนของนักเรียนฝึกสอนอยู่ตลอดเวลา

3. ควรจัดให้มีการอบรมครูที่เลี้ยงในโรงเรียนฝึกสอนชนบท เพื่อให้มีความสามารถเป็นครูที่เลี้ยงที่ดี ซึ่งสถาบันฝึกหัดครูควรเป็นผู้จัดให้มากขึ้น

4. ควรได้อธิบายแนวทางการฝึกสอนในโครงการฝึกหัดครูชนบทให้ครูในโรงเรียนฝึกสอนเข้าใจอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผู้ทำการวิจัยต่อไป

1. ผู้ที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับโครงการฝึกหัดครูชนบทต่อไปควรศึกษาทัศนคติของอาจารย์ในเทศกที่มีต่อการปฏิบัติงานตามโครงการฝึกหัดครูชนบท
2. ควรได้ศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของอาจารย์ในเทศก ซึ่งเป็นหญิงและชายว่ามีการทำงานแตกต่างกันหรือไม่ มีประสิทธิภาพอย่างไร
3. ควรเปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ในเทศกในการนิเทศการฝึกสอนตามโครงการฝึกหัดครูชนบท จากสถาบันฝึกหัดครูที่ดำเนินงานตามโครงการฝึกหัดครูชนบทในภาคต่าง ๆ ที่มีสภาพภูมิศาสตร์ และวัฒนธรรมแตกต่างกัน
4. ศึกษาทัศนคติของชาวบ้าน ว่าพอใจหรือไม่เพียงไร ในการปฏิบัติของหน่วยฝึกสอนของสถาบันฝึกหัดครู
5. ศึกษาความเจริญก้าวหน้าของชนบทหลังจากที่หน่วยฝึกสอนของสถาบันฝึกหัดครูไปดำเนินการอยู่